

INTEGRALE VISIE PER WIJK OP GROEN IN DE OPENBARE RUIMTE 2020-2024

Versie 2.0

03-09-2019

INHOUD

Aanleiding

Doel

Wat hebben wij er voor gedaan?

- Inventarisatie
- Communicatie
- Participatie

Resultaat

- Uitgangspunten visie
- Acties/ inrichtingsaanpassingen
 - Biodiversiteit
 - Gevarieerd groen
 - Duurzaam bestendig groen
- Visie op
 - Hoofdgroenstructuur
 - Wijken
 - Recreatiegebieden
 - Winkelcentra
 - Bedrijventerreinen
- Beheer en onderhoud
 - Beeld versus frequentie
 - Maaibeheer
- Fasering uitvoering
Hoofddijnen uitvoeringsplan
 - Fasering aanpassen openbare ruimte
 - Acties betrokkenheid inwoners

Vastleggen

- Omgevingsvisie
- Bestemmingsplannen

AANLEIDING

De gemeente wil het groene karakter van Ridderkerk in stand houden en waar mogelijk het groen verbeteren en / of uitbreiden. Meer en beter groen zorgt ervoor dat we ook in de toekomst in een gezonde en prettige omgeving kunnen leven. Maar een schaarse openbare ruimte en de nadelige gevolgen van klimaatverandering, dwingen ons om duidelijke keuzes te maken voor de toekomst. Bijvoorbeeld tussen ruimte voor groen, fietsers, parkeren, wateropvang en dingen die onder de grond zitten zoals riool, kabels en leidingen.

Al deze zaken wil de gemeente vastleggen in de nieuwe Groenvisie Ridderkerk, waarbij klimaatadaptatie een belangrijk thema is. Om de nadelige gevolgen van de klimaatverandering zo minimaal mogelijk te maken, werken we aan een klimaatbestendig en waterrobuust Ridderkerk. Een “groener” Ridderkerk draagt hier zeker aan bij.

Naast de visie maakt de gemeente ook een uitvoeringsplan. Daarin staat beschreven wanneer de gemeente in welke gebieden aan de slag gaat en wat dit kost.

De gemeenteraad heeft de Startnotitie Integrale Visie per wijk op groen in de openbare ruimte (2020-2024) in haar vergadering van 11 april 2019 vastgesteld.

DOEL

Een integrale visie waarin is aangegeven welke waarde aan het openbaar groen moet worden gegeven in de openbare ruimte.

Met het opstellen van de ‘Integrale Visie per wijk op groen in de openbare ruimte’ willen wij het bestaande groen in stand houden en daar waar mogelijk kwalitatief verbeteren en uitbreiden in en rond de woonwijken en bedrijventerreinen.

In deze Visie wordt gesproken over wijken. Het openbaar groen wordt echter niet begrenst door een wijkgrens maar heeft veelal een wijk overstijgende structuur waardoor gesproken zal worden over gebieden.

Onze gemeente is een groene gemeente. Het aandeel en de kwaliteit van het groen verschilt per wijk. We maken werk van groene verbindingen zowel op grote schaal (langs rijkswegen en rivieren) als op lokaal niveau in de wijken (groene aders).

Met het opstellen van de visie wordt rekening gehouden met opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, energietransitie, luchtkwaliteit, biodiversiteit en kwaliteit van het openbaar groen.

Het beleidsmatig vastleggen van het belang van meer groen levert een basis op om beleidskeuzes in de nabije toekomst evenwichtig te kunnen maken over de bestemming van de openbare ruimte voor de diverse thema's.

Daar waar mogelijk wordt groen gecombineerd met de opgaven vanuit duurzaamheid en klimaat. Het groen zal daarbij als maatregel ingezet worden om een bijdrage te leveren aan biodiversiteit, klimaatadaptatie en luchtkwaliteit.

Deze visie zet daarom in op integraliteit en biedt oplossingen die gelden voor de openbare ruimte.

Elk gebied, elke wijk heeft op het gebied van groen knelpunten maar zeker ook kansen om bij te dragen aan een hoogwaardige gezonde en veerkrachtige leefomgeving, die klaar is voor de toekomst.

WAT HEBBEN WIJ HIERVOOR GEDAAN ?

Om te komen tot een visie, een plan, waarin de groenopgaven zijn opgenomen zijn diverse acties uitgevoerd:

INVENTARISATIE

-Intern inventariseren beschikbare data over het groen en de groenarealen.

*De in de jaren '80 opgestelde hoofdgroenstructuur blijft een onderlegger voor de groene verbindingen rondom en in de wijken.

*De vitaliteit van de aanwezige bomen is per wijk in kaart gebracht

-Intern de beschikbare data over de wateroverlast en hittestress per wijk in kaart brengen.

COMMUNICATIE/ PARTICIPATIE

*Ronde door de gemeente met de klankbordgroep. (Wie; benoemen!)

Kernpunten benoemen

*Digitale enquête over met name de beleving van de inwoners van het groen.

- Opbrengst in cijfers opnemen d.d. 9 september 2019!

- Samenvatting enquête

*Wijkbijeenkomsten 12 september (Centrum Oost West)

16 september (Rijsoord-Oostendam Drievliet Het Zand)

17 september (Bolnes Slikkerveer)

Samenvatting per wijk van de belangrijkste locaties/items in de ogen van de inwoners om iets aan het groen te doen.

VISIE OP

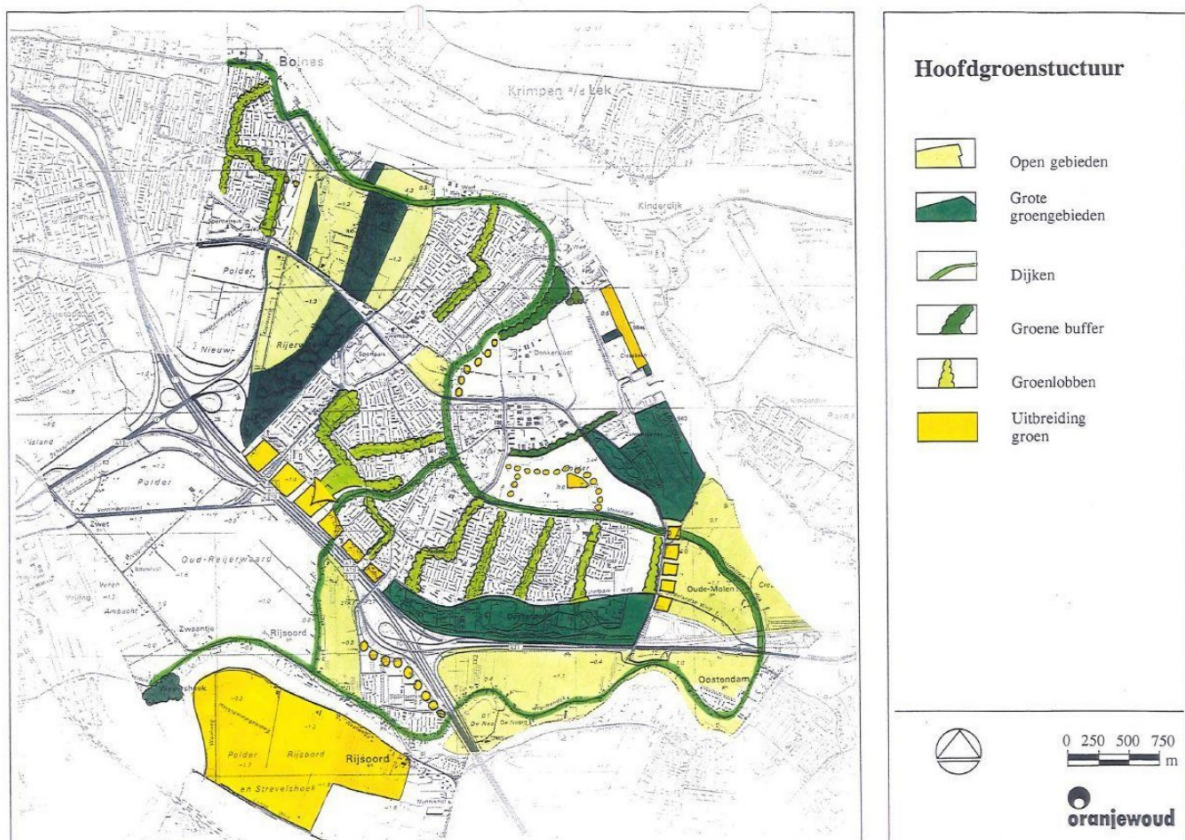
HOOFDGROENSTRUTUUR

Vanuit de hoofdgroenstructuur en de gehouden digitale enquête blijkt de behoefte aan groene verbindingen.

De enquête geeft onder andere op de vraag wanneer is er voldoende groen aan dat het voldoende is als er in iedere straat groen aanwezig is, gevarieerd groen, kleurrijk groen en met name groen dat belangrijk is voor de insecten, vlinders en bijen. Voor wat betreft bomen wordt aangegeven te zorgen voor diversiteit van boomsoorten en leeftijd en bomen die geen overlast geven c.q. bomen die niet gekenmerkt worden door ziektes (Iepenziekte, kastanjabloederziekte)

Het onderhoud van het groen is voor de inwoners heel belangrijk waarbij de mening over strak onderhouden groen of natuurlijk groen dat iets verwilderd mag zijn bij de inwoners verdeeld is.

Veel reacties zijn ontvangen over het onderhoud van het groen. Ten tijde van de lancering van de enquête was sprake van een piek en overgang andere werkwijze, onderhoud op basis beeldkwaliteit naar onderhoud op frequentie

Hoofdgroenstructuur versus wateroverlast/ hittestress en vitaliteit bomen.

-De verbinding van groen is belangrijk. Het in standhouden en daar waar mogelijk zorgen voor meer verbinding van groen is voor met name de fauna van belang.

De aanwezige hoofdgroenstructuur vertoont geen (check) wateroverlast locaties en geen (check) hittestress locaties.

Wel zijn de aanwezige bomen in de hoofdgroenstructuur niet allen vitaal.

Voor een duurzaam bestendige hoofdgroenstructuur is een gevarieerde bomenstructuur van belang met gevarieerde onderbeplanting.

In de hoofdgroenstructuur zijn geen andere ontwikkelingen toegestaan dan het in standhouden c.q. verbeteren van de kwaliteit van het groen.

Bomen die een slechte vitaliteit vertonen worden nader geïnspecteerd op de oorzaak hiervan.

Soort/ groeiplaatsomstandigheden/ ziektes etc.

Noodzakelijke kap van een boom resulteert in het vervangen van een duurzaam bestendige boom die op die plaats passend is in de gewenste structuur.

Groenstructuur in de wijken

In vele wijken is het openbaar groen beperkt, zijn kleine eentonige groenvakken aanwezig en kunnen bomen vanwege gebrek aan ruimte niet tot wasdom komen.

Hittestress is op veel locaties aanwezig.

Hittestress is een bedreiging voor de gezondheid van de inwoners en geeft de gemeente reden om

vanuit haar zorgplicht te zoeken naar het verlagen van risico's.
--

De aanplant van groen met name bomen kan het risico op hittestress voorkomen.

In de wijken waar hittestress optreedt zal per locatie nagegaan worden of met aanplant van groen de wijk leefbaarder kan worden.

WIJKEN

RECREATIEGEBIEDEN

WINKELCENTRA

BEDRIJVENTERREINEN

BEHEER EN ONDERHOUD

BEELD VERSUS FREQUENTIE

MAAIBEHEER

Ruwgras:

Huidig: 2 keer per jaar en afruimen. 1^e beurt direct na langste dag. 2^e beurt sept/ okt.

Nieuw: idem. 1^e fase 40-50% . Na 4 weken de rest.

2^e fase idem als eerst in periode eind september/ oktober

Bloemen/kruidenmengel en bollen

In woonwijken: bloemen/kruidenmengsel gecombineerd met bollen. Aanleg sept/oktober

Randwoonwijken: bloemen/kruidenmengsel

1 keer per jaar maaien. Sept/okt of deel overlaten.

Pilot Polder Het Zand; Vlietlaan/Molendijk

FASERING UITVOERING

HOOFDLIJNEN UITVOERINGSPLAN

-fasering aanpassen openbare ruimte

-acties betrokkenheid inwoners

(Actie Steenbreek – communicatie particulieren en Actie gratis boom.)

(Actief samenwerken met iedereen om te vergroenen)

VASTLEGGEN

OMGEVINGSVISIE

BESTEMMINGSPLANNEN

Visie op Groen – vastleggen en verankeren – Checklist bij ontwikkelingen, bestemmingsplan?
(nagaan bij collega's van Advies Ruimte en Projecten en Beheer).

(KLAD Hieronder uit de startnotitie van belangzijnde op te noemen onderdelen):

- Inventariseren
De kwantiteit en kwaliteit van het groen wordt hiervoor getoetst per wijk/gebied. De beleving van de inwoners over het groen en de wensen ten aanzien van het groen worden geïnventariseerd. Hieruit kunnen knelpunten zichtbaar worden.
- Analyseren
Het palet aan oplossingen die landelijk ter beschikking staat wordt per gebied/ wijk /bedrijventerrein omgezet in een pakket specifieke maatregelen.
- Opstellen visiekaart
Deze kaart benoemt aandachtsgebieden per wijk. De gebieden kenmerken zich door samenhang in de manier waarop de gewenste groene visie hier gerealiseerd kan worden.
- Opstellen plan
Een plan waarin de groen opgaven zijn voorzien aan de hand van de volgende thema's:
 - Vitaliteit bestaand openbaar groen
 - Vitaliteit bomen
 - Beoordeling hoofdgroenstructuur
 - Cultuurhistorische waardevolle landschappen Ridderkerk
 - Recreatieve gebieden
 - Beleving van het groen door de inwoners (Waarstaatjegemeente)
 - Behoud openbaar groen (beleid ten aanzien van snippergroen)
 - Behoud bomenbestand (kapvergunning in relatie herplantplicht)
 - Verbeteren biodiversiteit openbaar groen
 - Meer bomen
 - Meer groen
 - Actie Steenbreek
 - Groen(blauwe) schoolpleinen
 - Groen in relatie klimaatadaptatie
 - Groen in relatie luchtkwaliteit
 - Groen in relatie volksgezondheid
 - Groen in relatie energietransitie
 - Groen in relatie Landschapstafel
 - Groen in relatie gemeentelijke percelen, zoals restpercelen en gronden in gebruik door derden.

Resultaat

Strategisch

De visie op groen per wijk is een raamwerk van uitgangspunten waarmee de gemeente de kwaliteit en de kwantiteit van haar groen borgt.

Deze borging vindt plaats over een diversiteit aan thema's; biodiversiteit, hitte, water, energietransitie, demografie, bruikbaarheid en beeldkwaliteit.

De visie beschrijft hiermee niet een vastgesteld toekomstbeeld maar moet worden gezien als een 'houding' ten aanzien van groen. (Uiteindelijk is de gemeente verantwoordelijk voor een leefbaar Ridderkerk waar haar bewoners gelukkig en gezond zijn. Groen speelt hierin een belangrijke rol.)

Deze houding zal uiteindelijk moeten leiden tot een Ridderkerkse 'mindset' over groen; wij doen dit binnen Ridderkerk zo, omdat ...

Het slagen van de visie gaat niet om het opschrijven ervan maar om het zorgdragen voor een andere mindset. Hierin is een belangrijke rol weggelegd voor communicatie (intern en extern).

Inhoudelijk

De visie wordt ontwikkeld als een set van kaarten die met elkaar een afwegingskader vormen voor toekomstige projecten.

Elke kaart (thema) heeft een omschrijving van de 'houding' en is voorzien van uitgangspunten.

Bijvoorbeeld BIODIVERSITEIT

Houding biodiversiteit:

- Bomen zijn essentieel voor de biodiversiteit in de stad
- Lange lijnen als onmisbare schakels tussen stad en landschap
- Grote groengebieden zijn ons meest waardevolle bezit

Uitgangspunten:

- Bomen moeten hun eindleeftijd kunnen bereiken (geen kwakkelende bomen meer)
- Uitsluitend inheemse boomsoorten
- Goede afwisseling in soorten
- Minimaal 1 boom van de 2^e grootte binnen een straal van 40 meter
- Hoe minder beheer hoe waardevoller een gebied. Lange lijnen en groene gebieden worden beheerd op basis van doeltypen
-
-

Belangrijk hierbij is ons te realiseren dat de thema's aan verandering onderhevig zijn. Een thema als hitte is relatief nieuw; wat staat ons te wachten, in hoeverre heeft hitte invloed op groen? De houding op het thema zal niet snel veranderen. De uitgangspunten daarentegen kunnen worden ingehaald door de tijd. Onderdelen van de visie zullen worden gerealiseerd.

De visie moet daarom niet worden gezien als eindproduct. De set van kaarten zal regelmatig moeten worden bijgewerkt.

Producten

- Set van kaarten
- Poster (voor aan de muur bij elke ambtenaar die werkt met groen)
- Website met kaarten en uitleg
- Uitvoeringsplan / pilots
- Kaart voor bij de mensen thuis (wanneer doet de gemeente wat / wat kunt u zelf doen?)